

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
“Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Περιφερειακής Ανάπτυξης”
Κατεύθυνση Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Ειδίκευση: «Περιφερειακού & Τοπικού Αναπτυξιακού Προγραμματισμού»

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ - ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΤΙΤΛΟΣ: Διοίκηση και Αξιολόγηση Περιφερειακών Προγραμμάτων και Έργων
2. ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΙΚΤΟ
3. ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
4. ΤΥΠΙΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α Β
5. ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΘΕΩΡΙΑ: 2 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ-ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ: 2
6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS): 7,5

B. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση του φοιτητή με το περιεχόμενο, τις διαδικασίες και τα εργαλεία της διοίκησης και αξιολόγησης περιφερειακών προγραμμάτων και έργων. Στο πλαίσιο αυτό, το μάθημα περιλαμβάνει την αξιολόγηση των περιφερειακών προγραμμάτων και δημοσίων δράσεων, όπου και αναλύονται οι διαδικασίες του περιφερειακού προγραμματισμού και το περιεχόμενο των προγραμμάτων, οι βασικοί λόγοι και τα επίπεδα αξιολόγησης, οι σχετικές έννοιες, τα στάδια, οι μέθοδοι και οι τεχνικές της αξιολόγησης. Επίσης, παρουσιάζεται η βασική μεθοδολογία αξιολόγησης επενδύσεων και δημόσιων έργων, κυρίως μεγάλης κλίμακας (μέσω της μεθοδολογίας Ανάλυσης Κόστους-Οφέλους). Παράλληλα, το μάθημα περιλαμβάνει τη συστηματική παρουσίαση των εννοιών, και διαδικασιών, καθώς και των σχετικών εργαλείων ανάλυσης, της διοίκησης και του προγραμματισμού των έργων (διαχείριση εύρους, χρόνου, κόστους, ποιότητας, πόρων, κινδύνων, προμηθειών, ενοποίησης). Στο πλαίσιο αυτό,

παρουσιάζονται διάφορες μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης όπως η δομή ανάλυσης εργασιών, η μέθοδος του κρίσιμου δρόμου και η διαγραμματική αποτύπωση PERT, Gantt, ο χρονικός προγραμματισμός κ.λπ.

Το μάθημα οργανώνεται σε μια σειρά διαλέξεων και πρακτικών ασκήσεων, που εκτελούν οι φοιτητές στο εργαστήριο πληροφορικής του ΠΜΣ του Τμήματος, με την αξιοποίηση ειδικού λογισμικού (όπως π.χ. το MS Project).

Γ. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Η. Πλασκοβίτης, Μ. Χριστοφάκης, Β. Αυδίκος

Δ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Δημ. Καντιάνης

Ε. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ/ΑΝΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

1. Βασικές έννοιες, αναγκαιότητα και κατηγορίες Αξιολόγησης Προγραμμάτων
  - Βασικές έννοιες και αναγκαιότητα της αξιολόγησης (ορισμοί και κύριοι σκοποί της αξιολόγησης, θεωρητική βάση)
  - Κατηγορίες Αξιολόγησης (Διαμορφωτικές – Αθροιστικές, Εσωτερικές – Εξωτερικές, Εκ των Προτέρων, Ενδιάμεσες και εκ των Υστέρων, Μετα-αξιολόγηση, Θεματική Αξιολόγηση)
2. Το περιεχόμενο των Αναπτυξιακών Σχεδίων και Προγραμμάτων
  - Ειδικές έννοιες στα Σχέδια και Προγράμματα
  - Το γενικό περιεχόμενο των Αναπτυξιακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων στην Ελλάδα (ΕΣΠΑ, ΠΕΠ, ΤΕΠ)
  - Ειδικές ρυθμίσεις στον Προγραμματισμό (π.χ. για Μεγάλα Έργα)
3. Η Αξιολόγηση των Περιφερειακών Προγραμμάτων στην Ελλάδα
  - Η ελληνική εμπειρία στην Αξιολόγηση (ιστορική αναδρομή)
  - Το βασικό μεθοδολογικό πλαίσιο Αξιολόγησης των Περιφερειακών Προγραμμάτων (στο πλαίσιο της Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ).
  - Η αξιολόγηση της λογικής και της δομής του Προγράμματος (αξιολόγηση συνέπειας, συνοχής και συνέργιας)

- Οι δείκτες αξιολόγησης του προγράμματος (εισροών, εκροών, αποτελεσμάτων, επιπτώσεων, γενικοί και ειδικοί δείκτες, αποτελεσματικότητα και απόδοση)
4. Ειδικές Μέθοδοι για την Αξιολόγηση (μέθοδοι για τη δομή της αξιολόγησης, για τη συλλογή των δεδομένων, για την τεκμηρίωση αξιολογικών κρίσεων).
5. Το περιεχόμενο των εκθέσεων Αξιολόγησης-παρουσίαση μελετών περιπτώσεων (case studies)
- Η εκ των προτέρων έκθεση Αξιολόγησης (ex ante evaluation)
  - Οι κατά τη διάρκεια εκθέσεις Αξιολόγησης (on going evaluation)
  - Η εκ των υστέρων έκθεση Αξιολόγησης (ex post evaluation)
  - Η προετοιμασία για μια χρηστική μελέτη Αξιολόγησης
6. Αξιολόγηση Ιδιωτικών Επενδύσεων (Εργαστήριο – Σεμινάριο). Προγραμματισμός επιχειρηματικής δράσης και Αριθμοδείκτες.
7. Αξιολόγηση Ιδιωτικών Επενδύσεων (Εργαστήριο – Σεμινάριο). Ειδικές έννοιες και τεχνικές.
8. Αξιολόγηση Ιδιωτικών Επενδύσεων (Εργαστήριο – Σεμινάριο). Μέθοδος της Οικονομικής Προστιθεμένης Αξίας Εταιρειών και Επενδυτικών Σχεδίων.
9. Κοινωνικο-οικονομική Αξιολόγηση δημοσίων επενδύσεων και έργων. Η Ανάλυση Κόστους-Οφέλους
- Ο ρόλος της Ανάλυσης Κόστους-Οφέλους στις δημόσιες επενδύσεις και στον προγραμματισμό των μεγάλων έργων
  - Κύριες ενέργειες Ανάλυσης Κόστους-Οφέλους (Προσδιορισμός θεμελιωδών μεταβλητών, Προεξόφληση ροών, προσδιορισμός πλεονεκτημάτων-μειονεκτημάτων και αποδεκτών επιπτώσεων, προσδιορισμός αξίας επιδράσεων, αποτίμηση του έργου βάσει της «Αρχής της Αποζημίωσης», αποτίμηση του ρίσκου του έργου)
  - Βασικά Επενδυτικά Κριτήρια (Συντελεστής Προεξόφλησης, Παρούσα Αξία)
10. Κύριες μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την εφαρμογή της Ανάλυσης Κόστους-Οφέλους – Συγκριτική παρουσίαση και αξιολόγηση μεθοδολογικών προσεγγίσεων
- Μέθοδος της Καθαρής Παρούσας Αξίας
  - Μέθοδος του Εσωτερικού Βαθμού Απόδοσης
  - Λόγος Οφέλους-Κόστους

11. Εφαρμογές της Ανάλυσης Κόστους-Οφέλους - Παρουσίαση μελετών περίπτωσης (case studies)

12. Διοίκηση και Προγραμματισμός Έργου. Παρουσίαση των βασικών εννοιών και διαδικασιών, καθώς και των σχετικών εργαλείων ανάλυσης, της διοίκησης και του προγραμματισμού των έργων (διαχείριση εύρους, χρόνου, κόστους, ποιότητας, πόρων, κινδύνων, προμηθειών, ενοποίησης).

13. Βασικές μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης της διοίκησης έργου (δομή ανάλυσης εργασιών, η μέθοδος του κρίσιμου δρόμου και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις PERT, Gantt κ.λπ.) – Εργαστήριο.

ΣΤ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ενδιάμεσες Εργασίες-Ασκήσεις

Τελική Εξέταση

Z. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ελληνική

Παπαδασκαλόπουλος Αθ., Χριστοφάκης Μ., 2009, *Περιφερειακός Προγραμματισμός*, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Πλασκοβίτης Η., 2014, *Μεθοδολογία Αξιολόγησης Περιφερειακών Προγραμμάτων*, Διδακτικές Σημειώσεις, Πάντειο Πανεπιστήμιο-Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τεύχος Α και Β, διαθέσιμα στο: <http://oec.panteion.gr/openecclass/modules/document/document.php>.

Μέργος, Γ., 2007, *Κοινωνικο-οικονομική Αξιολόγηση Επενδύσεων και Πολιτικών (I)*, Α΄ τόμος – Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Μέργος, Γ., 2009, *Κοινωνικο-οικονομική Αξιολόγηση Επενδύσεων και Πολιτικών (II) - Εφαρμογές και Ασκήσεις*, Β΄ τόμος, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Μπίτσικας Ι. Γ., 1986, *Κοινωνική Αξιολόγηση Σχεδίων Δημοσίων Επενδύσεων στην Ελλάδα*, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα.

Πολύζος Σεραφεΐμ, 2004, *Διοίκηση και Διαχείριση των Έργων – Μέθοδοι και Τεχνικές*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Εμίρης Δημήτρης (μετάφραση-επιμέλεια), 2006, Οδηγός Βασικών Γνώσεων στη Διοίκηση Έργων (Project Management Institute, A Guide to the Project Management Body of Knowledge), Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα.

Τζαβαλής Η. και Πετραλιάς Α. (2009), *Επενδύσεις*, Εκδόσεις Ο.Π.Α., Αθήνα.

Πετραλιάς Α. και Τζαβαλής Η. (2009), *Επενδύσεις, Ασκήσεις*, Εκδόσεις Ο.Π.Α., Αθήνα.

Ξενόγλωσση

Arnold, G. 2002, *Corporate Financial Management*, Prentice Hall: NY.

European Commission, 2006, *Indicative guidelines on evaluation methods: monitoring and evaluation indicators*, Working Document 2, August 2006.

European Commission, 2007, *Indicative guidelines on evaluation methods: evaluation during the programming period*, Working Document 5, April 2007.

European Commission, 1999, *MEANS Collection, Evaluating Socio-economic programs*, Vol. 1-6, Office for official publications of the European Communities.

Jacob S. and Boisvert Y., 2010, To Be or Not to Be a Profession: Pros, Cons and Challenges for Evaluation, *Evaluation* 16(4), pp. 349-369.

Knight, J.A., 1997, *Value Based Management: Developing a Systematic Approach to Creating Shareholder Value*. McGraw-Hill, New York.

Luenberger, D., 1997, *Investment science*, Oxford University Press Inc, USA.

Posavac, E. J., and Carey, R. G., 2007, *Program evaluation: Methods and case studies* (7th ed.), Upper Saddle River, Prentice Hall, NJ.

Project Management Institute, 2013, *A Guide to the Project Management Body of Knowledge*, 5th edition, Project Management Institute (<http://www.pmi.org/>), ISBN 9781935589679.

United Nations Development Programme, 2002, *Handbook on Monitoring and Evaluating for Results*, UNDP-Evaluation Office, New York.

Uusikylä P. and Virtanen P., 2000, **Meta-Evaluation** as a Tool for Learning: A Case Study of the **European Structural Fund Evaluations** in Finland, *Evaluation* 6(1), pp. 50-65.

Wilson, James M., 2003, Gantt charts: A centenary appreciation, [*European Journal of Operational Research*](#) 149(2), pp. 430-437.

World Bank, 2004, *Monitoring and Evaluation: Some Tools, Methods and Approaches*, World Bank, Washington D.C.